

KOMPETENČNÝ PROFIL LEKTORA

Námety do diskusie
Konferencia AIVD SR
22. 04.2010

Východisková situácia

CHÝBA:

- **systematická príprava lektorov a oficiálne sa nevyžaduje.**
- **ucelený systém získavania a náboru odborníkov pre lektorskú činnosť.**
- **ucelená koncepcia vzdelávania lektorov vo vzdelávaní dospelých.**
- **stanovenie potrebnej kvalifikácie k výkonu lektorskej činnosti.**
- **štandardy lektorského povolania a štandardy vzdelania, ako aj štandardy kvality.**
- **jasne vymedzený systém kritérií na pracovnú pozíciu lektora, a následne analýzu jeho pracovného výkonu.**
- **systém monitorovania vzdelávacích potrieb lektorov.**
- **existencia pravidelných hodnotiacich postupov, ktoré by sledovali výkon a kvalitu počas ďalšieho vzdelávania.**

Hľadiská

- Hľadisko individuálne – osobnostný rozvoj lektora
- Hľadisko spoločenské – požiadavky zo strany organizácií, regiónu, štátu, EU a vôbec medzinárodné hľadisko
- Hľadisko edukačné – kontext edukačných situácií
- Hľadisko prípravy lektora – jeho profil, ciele, obsah, metódy a formy, hodnotenie.

Požiadavky

- Jednoduchosť a zrozumiteľnosť pre edukačnú prax
- Jednoznačnosť pomenovaní, obsahová diferenciácia, obsažnosť
- Možnosť zaradenia všetkých profesijných činností a spôsobilostí do širšieho kontextu
- Vhodnosť modelu kompetencií pre prípravu lektorov, pre tvorbu vzdelávacích programov a tvorbu kritérií identifikácie lektorskej spôsobilosti(preukázateľných)indikátorov, s prihliadnutím na špecifiká rôznorodosti lektorského pôsobenia

Kompetencie - schopnosti

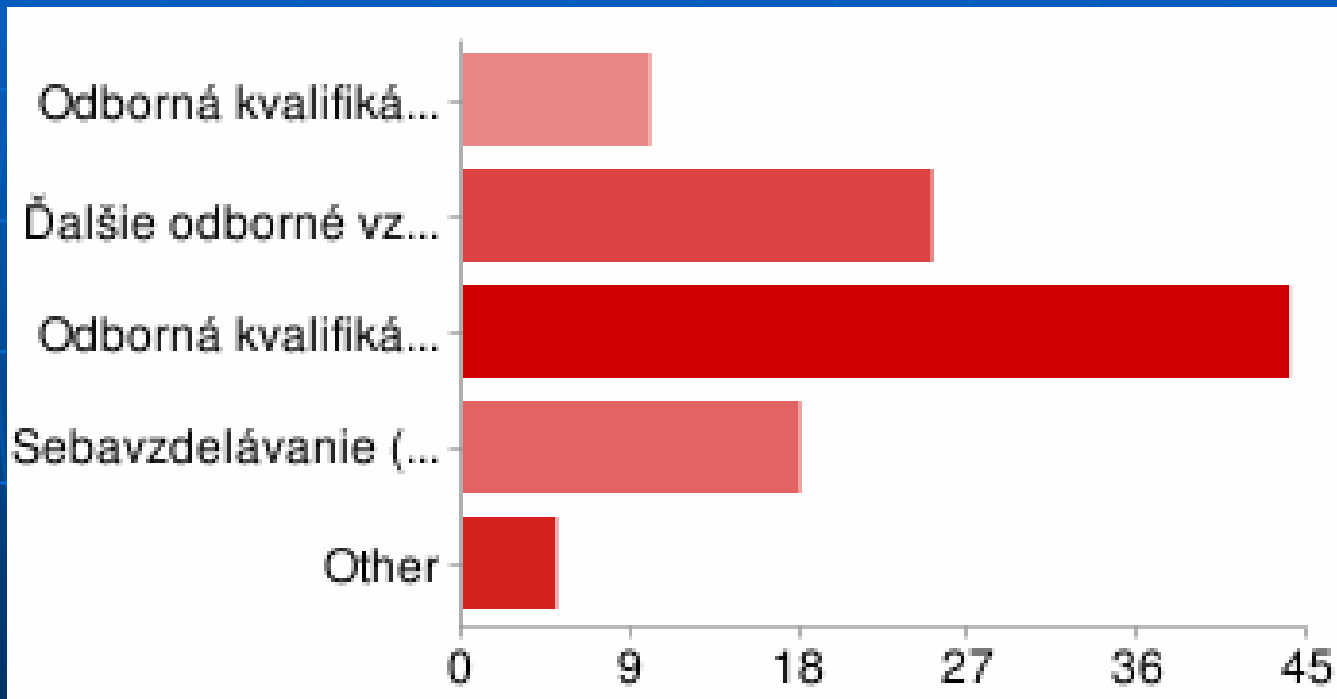
- Súhrnné možno povedať, že činnosť sa skladá z reťazca úkonov resp. zo systému úkonov, a každý z nich si vyžaduje špecifickú schopnosť. (a zručnosť – dovednosť) , takže výkon v určitej kategórii činnosti je podmienený určitou štruktúrou schopností
- Schopnosti – vnútorné dispozície k určitému druhu psychomotorického výkonu sa nazývajú schopnosti (Nakonečný, 297)
- Výkon v určitej činnosti nie je určovaný jedinou schopnosťou, ale celou štruktúrou špecifických schopností. V praxi to vyjadruje tzv. profesiogram, výsledok profesiografie, v ktorej sa realizuje rozbor štruktúry profesionálnych činností na jeho základe sa potom určujú špecifické schopnosti podmieňujúce dobrý výkon v určitej kategórii činnosti.

Kompetencia - kvalifikácia

- Kompetencie – odklon od myšlienky vzdelania sa najzreteľnejšie ukazuje tam, kde to najmenej predpokladáme – v samotných centrách vzdelávania. Pregnantným indikátorom toho je od istej doby realizovaný presun cieľov vzdelávania na schopnosti a kompetencie (skills). Tí čo vyhlasujú schopnosť tímovej práce, flexibilitu a ochotu komunikovať za ciele vzdelávania, vedia o čom hovoria- hovoria o suspendovaní akejkoľvek individuality, ktorá bola kedysi adresátom aj aktérom vzdelania. (Liesmann, str.51).
- Bez ohľadu na pikantný predpoklad, že kompetenciu, akou je schopnosť pracovať v tíme možno získať bez akéhokoľvek kontextu.

Odborné kompetencie som získal na základe:

- Odborná kvalifikácia v školskom systéme 13%
- Ďalšie odborné vzdelávanie 34%
- **Odborná kvalifikácia v školskom systéme a ďalšie odborné vzdelávanie** 63%
- Sebvzdelávanie (len) 26%
- Iné 8%



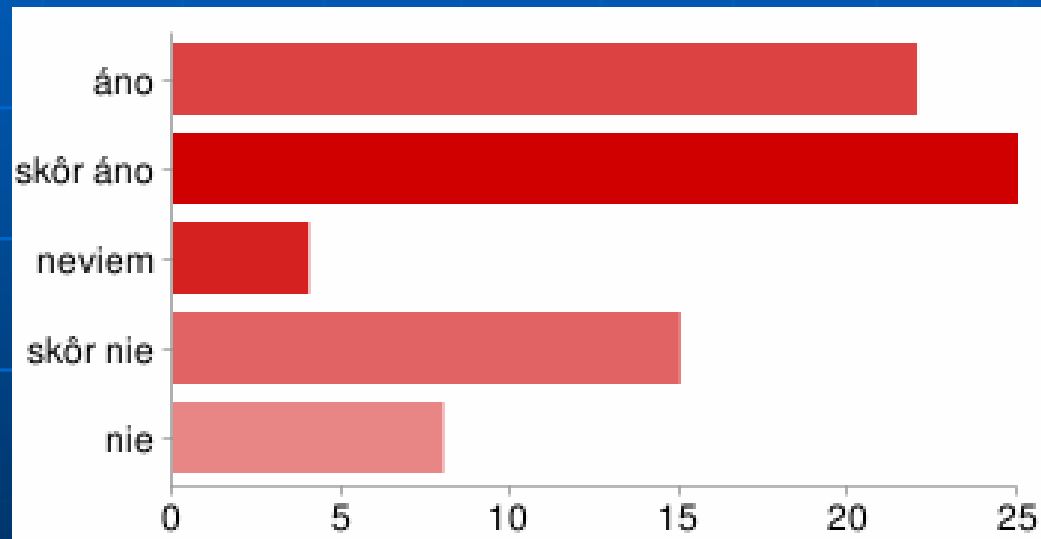
Súhlasíte, aby sa profesionalita lektorov posudzovala na základe úspešného absolvovania štátom predpísaného kurzu, ktorého výsledkom by bolo získanie certifikátu profesionála

- **Áno 30%**
- **Skôr áno 34%**
- Neviem 5%
- Skôr nie 20%
- Nie 11%

64 % sa prikláňa

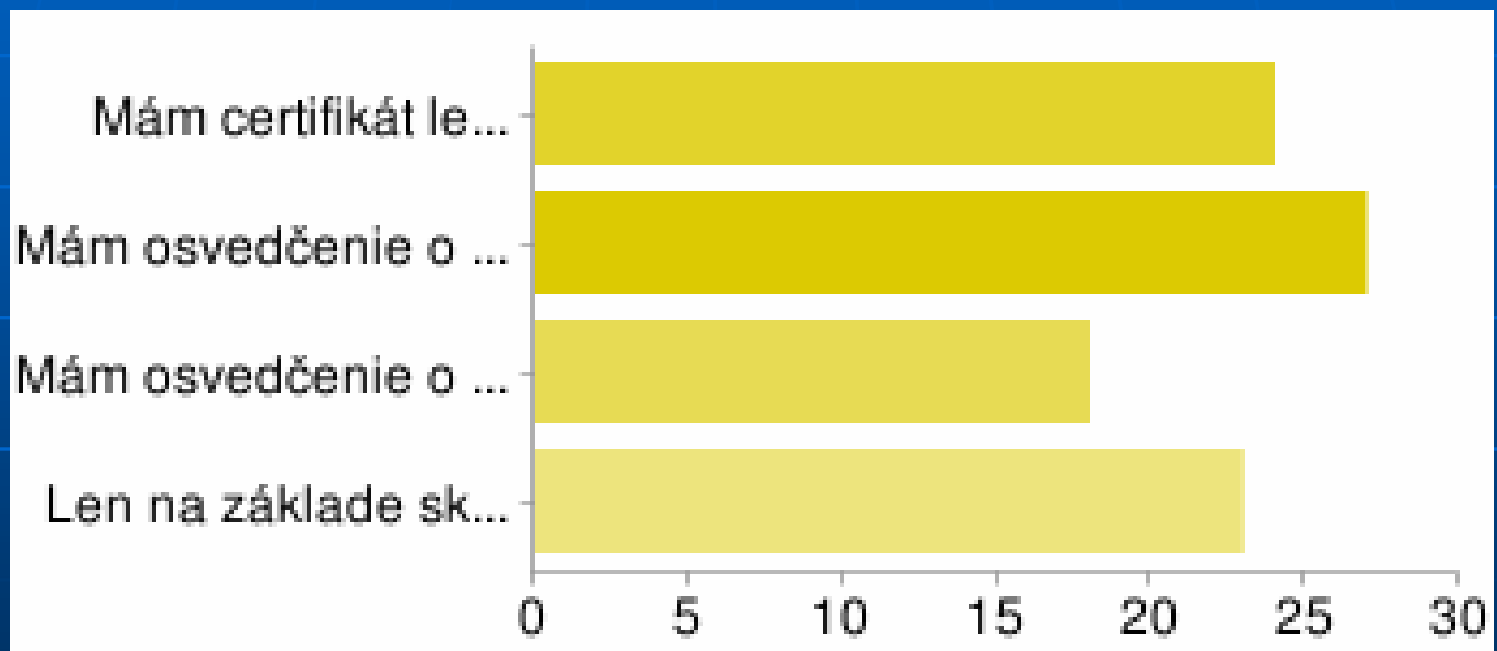
aby sa profesionalita lektorov posudzovala na základe úspešného absolvovania štátom predpísaného kurzu, ktorého výsledkom by bolo získanie certifikátu profesionála

Súhlasíte, aby sa profesionalita lektorov posudzovala na základe úspešného absolvovania štátom predpísaného kurzu, ktorého výsledkom by bolo získanie certifikátu profesionála?



Lektorské kompetencie som získal , okrem skúseností, na základe:

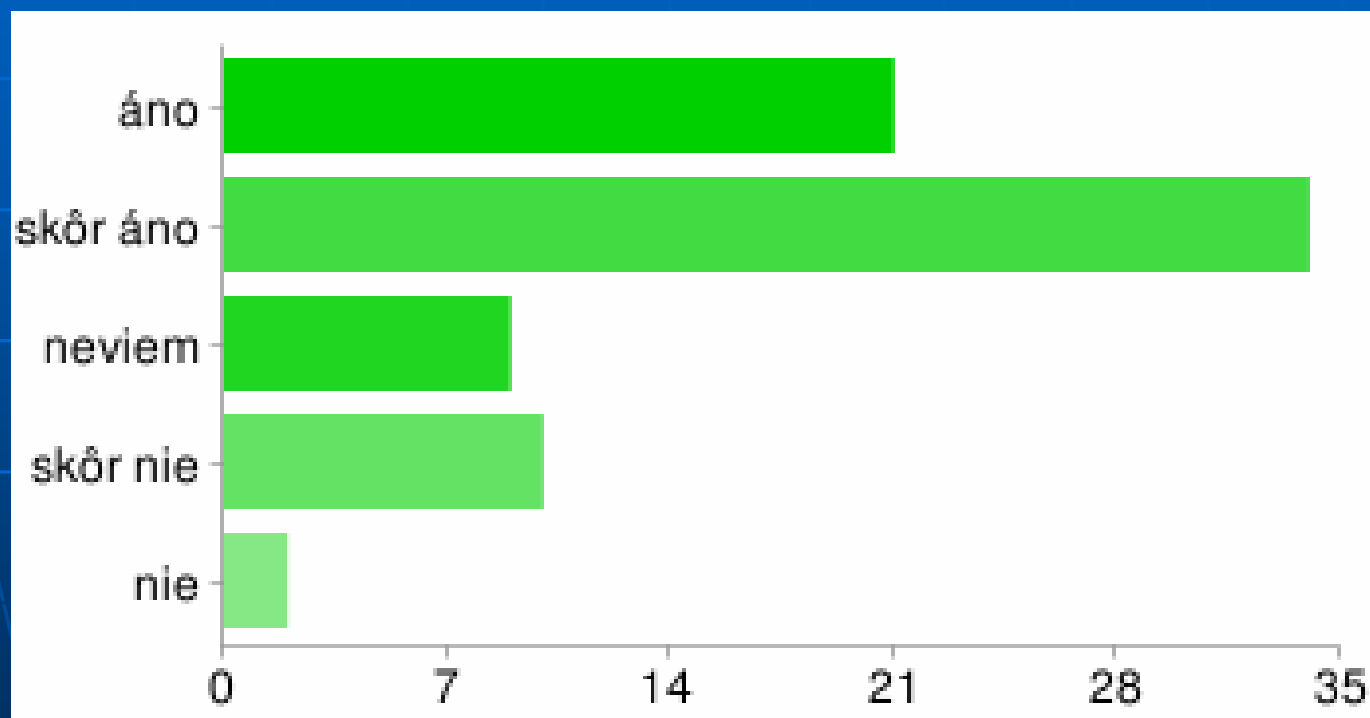
- Mám certifikát lektora 33%
- Mám osvedčenie o absolvovaní akreditovaného kurzu zameraného na lektorské zručnosti 39%
- Mám osvedčenie o absolvovaní kurzu zameraného na lektorské zručnosti 27%
- Len na základe skúseností 27%



Domnievate sa, že by pomohla kvalite ďalšieho
vzdelávania povinná certifikácia lektorov ?

- **Áno** 29%
- **Skôr áno** 45%
- Neviem 12%
- Skôr nie 11%
- Nie 3%

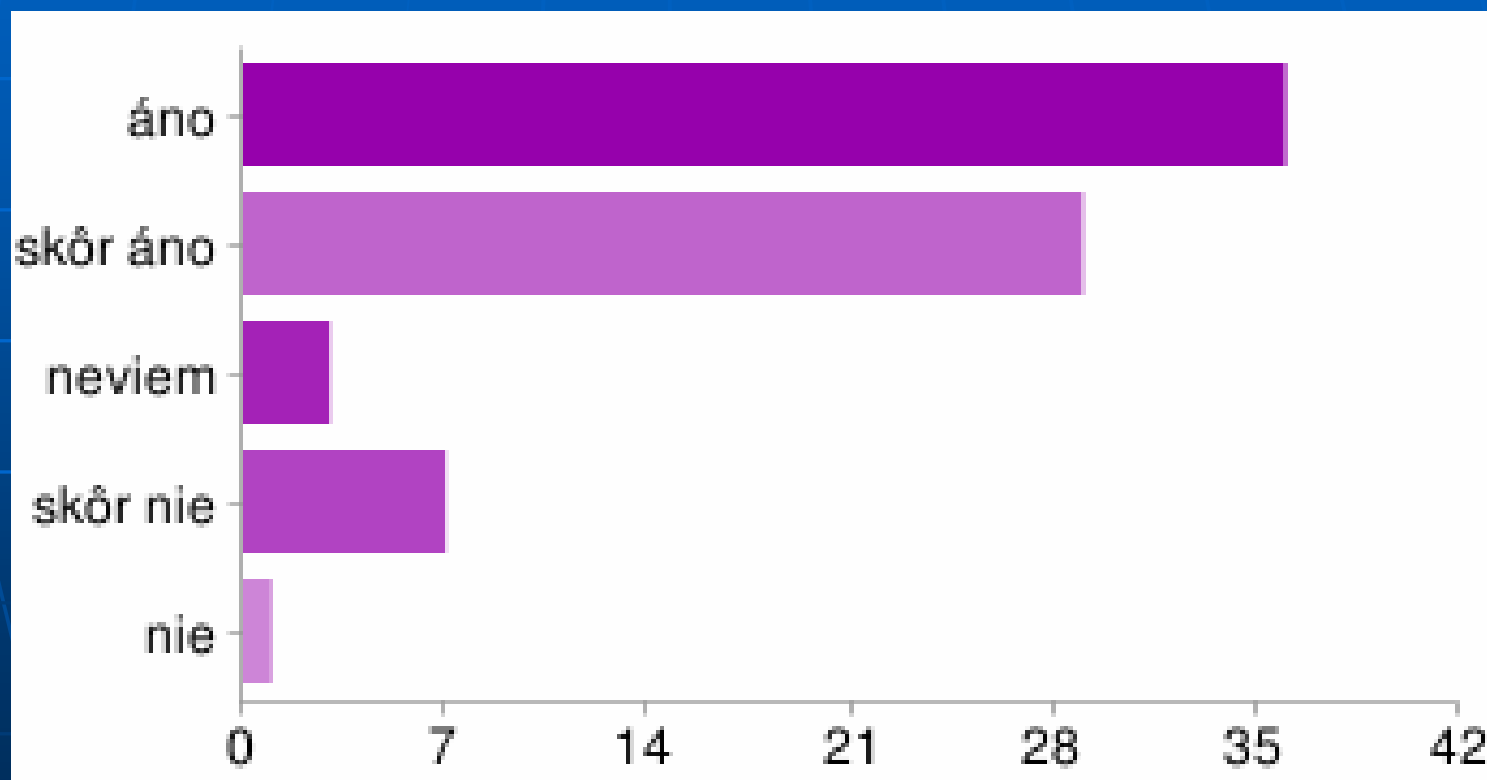
**74 %
pozitívne**



Považujete profesionalizáciu lektorov v súčasnosti za potrebnú?

- **Áno** 48%
- **Skôr áno** 40%
- Neviem 5%
- Skôr nie 6%
- Nie 2%

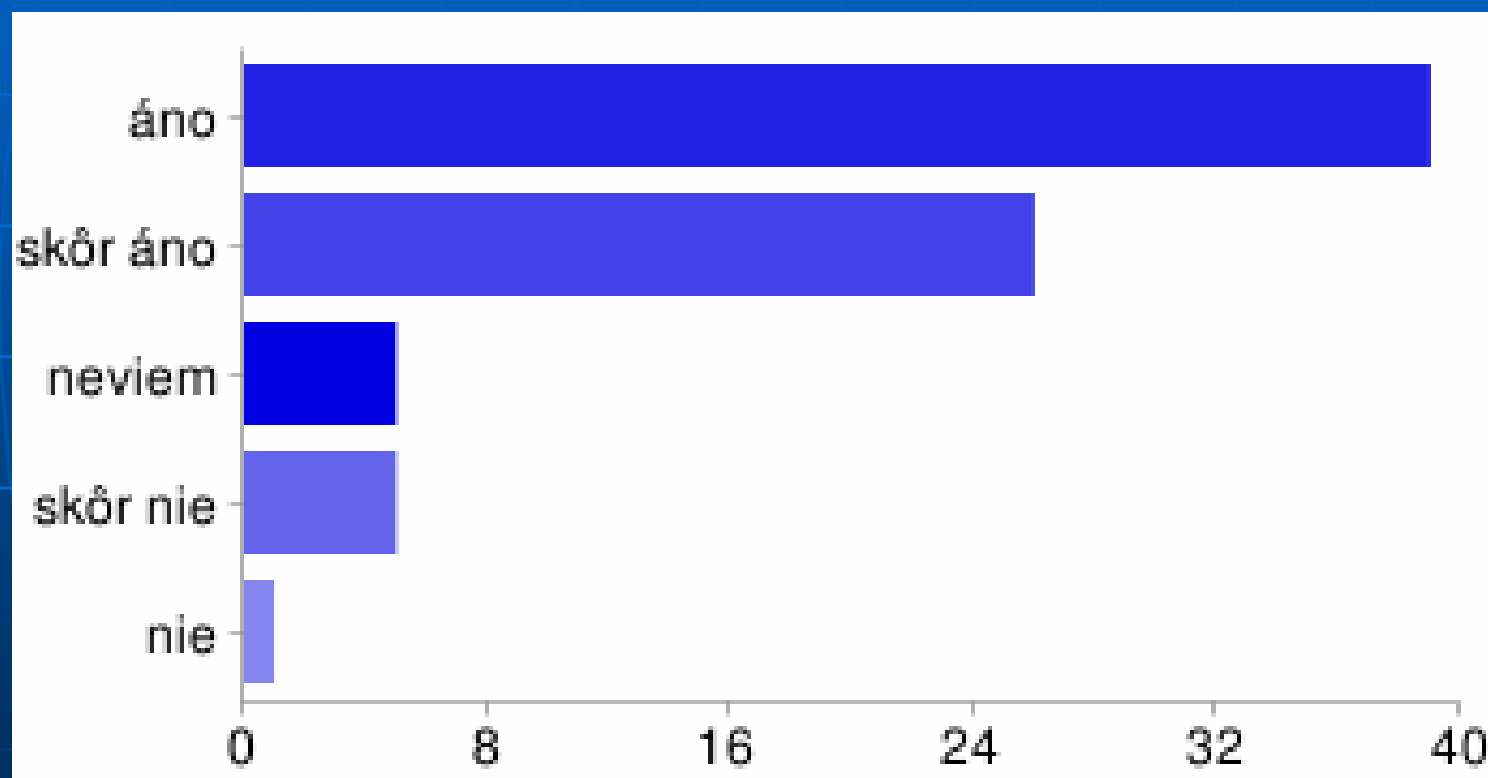
**88 %
pozitívne**



Profesionalita lektorov na Slovensku je veľmi rôznorodá.
Považujete za nevyhnutné vypracovanie základných štandardov
vzdelávania a povolania lektora?

- **Áno** 51%
- **skôr áno** 32%
- Neviem 8%
- skôr nie 8%
- Nie 2%

**83 %
pozitívne**



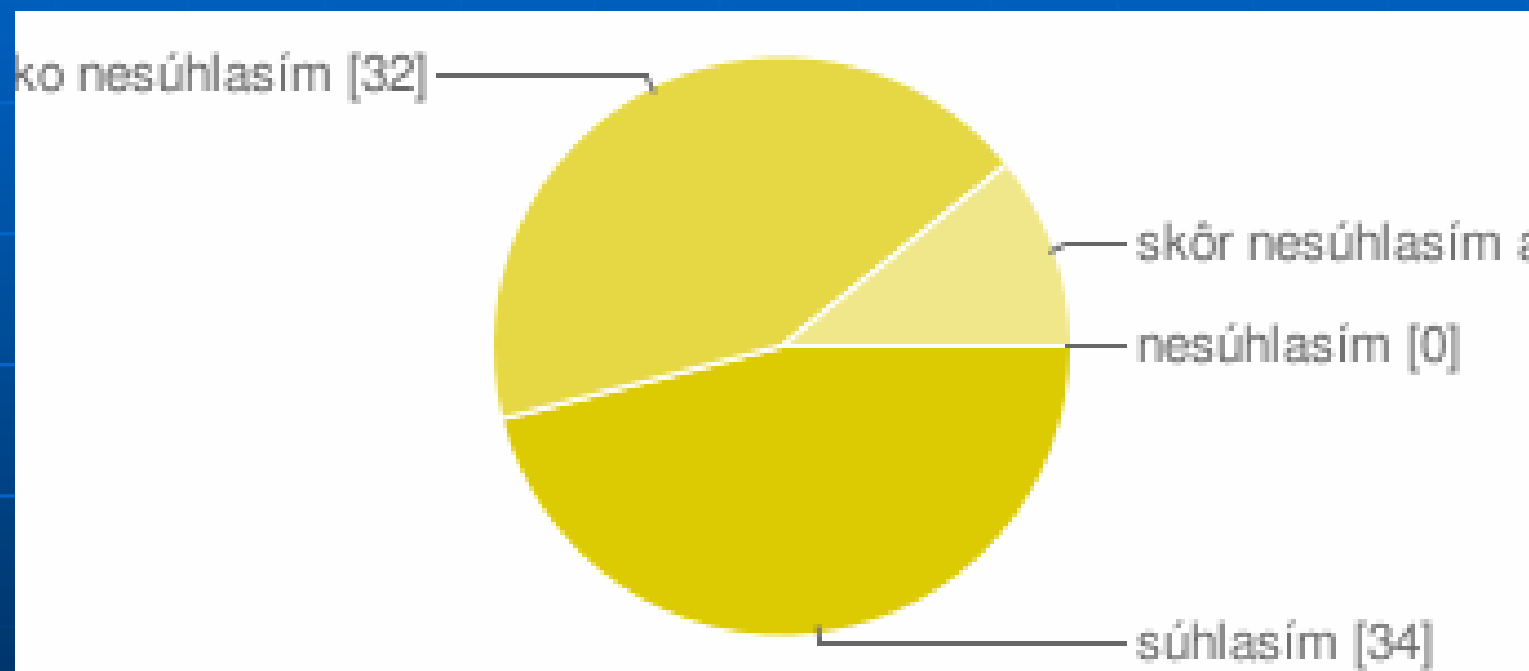
Vytvorenie Asociácie alebo komory lektorov resp. vzdelávateľov dospelých by malo význam pre zvýšenie kvality ďalšieho vzdelávania a prestíže lektorskej činnosti.

S touto tézou:

Súhlasím	46%
skôr súhlasím ako nesúhlasím	43%
skôr nesúhlasím ako súhlasím	11%
Nesúhlasím	0%

89 %

**je naklonených myšlienke vytvorenia
asociácie lektorov**



A. Oblasť vedomostí - príprava

- **Dobrá znalosť predmetu výučby**
83%
- Zručnosť pripraviť hodnotný program
50%
- Znalosť metód učenia a učenia sa dospelých
47%
- Vedomosti o tom, ako sa dospelí učia
a pochopenie psychológie dospelých
42 %

B. Oblasť zručností - realizácia

- **Schopnosť motivovať k učeniu**
 - **pred, v priebehu a po procese výučby**
68%
- Zručnosť aktivovať študentov
57%
- Vzdelávanie v súlade s potrebami účastníkov vzdelávania, so zameraním samoštúdium
51%

C. Oblasť osobného rozvoja

- **Komunikačné zručnosti** **85%**
- Tvorivosť 55%
- Empatia 50%
- Schopnosť sebareflexie a kritického myslenia 46%
- Zručnosť hodnotiť a podporovať sebahodnotenie seba aj študentov 42%

D. Oblasť osobného rozvoja – etický rozmer

- **Zodpovednosť**
76%

- **Tolerancia**
53%

- **Sebaúcta**
52%

Najdôležitejšie

- **Komunikačné zručnosti** **85%**
-
- **Dobrá znalosť predmetu výučby** **83%**
- **Zodpovednosť** **76%**
- **Schopnosť motivovať k učeniu**
- pred, v priebehu a po procese výučby **68%**

Vyberte z nasledujúceho zoznamu 5 tém, ktoré by ste určite zaradili do základného kurzu pre lektorov:

- **Komunikačné zručnosti lektora** 80%
- **Metódy a formy vzdelávania dospelých** 79%
- Psychológia učenia sa dospelého človeka 69%
- Osobnosť lektora a jeho príprava 55%
- Tvorivosť v práci lektora 53%
- Tvorba učebných plánov, učebných osnov a študijných materiálov 49%
- Analýza vzdelávacích potrieb. 43%
- Hodnotenie účastníkov vzdelávania. 28%
- Projektovanie vzdelávacích podujatí. 24%
- Základy dištančného vzdelávania – tvorba učebných textov v DV. 11%



Návrh

- **Odbornosť - kvalifikácia**
- **Odborné andragogické kompetencie**
- **Osobnostné kompetencie**
 - a) sociálne
 - b) kognitívne

Odborné andragogické kompetencie:

- Poznanie problematiky učenia sa dospelých, rozvoja ľudských zdrojov, problematiky ďalšieho vzdelávania, koncepcií vzdelávania, druhov a štýlov vzdelávania,
- stanovenia cieľov vzdelávania, tvorby obsahu vzdelávania a výberu metód vzdelávania,
- práce s učebnými pomôckami a didaktickou technikou,
- analýzy výsledkov vzdelávania a ich hodnotenia.

Sociálne kompetencie

- Komunikačné – dávanie a prijímanie spätnej väzby, aktívne počúvanie, technika kladenia otázok, verbálna a neverbálna komunikácia
- Kooperačné – spolupráca s účastníkmi vzdelávania, spolupráca s manažérom vzdelávania a s ostatnými lektormi, riadenie skupinovej dynamiky
- Emocionálna pružnosť spojená so schopnosťou empatie a pedagogickým taktom
- Schopnosť riadiť a rozhodovať – spojená s asertívnym správaním

Poznávacie /kognitívne/ resp. intelekuálne kompetencie.

- Vyhľadávať informácie a výber základných pojmov,
- Schopnosť štrukturovať poznatky, utvárať poznatkové systémy,
- Učiť sa produkovať nové myšlienky, myšlienková všestrannosť,
- Schopnosť tvorivo myslieť
- Schopnosť pozorovať a analyzovať, regulovať učebný proces vo vzťahu k cieľom vzdelávania.
- Sehodnotenie a sebaopoznanie.

Certifikačná skúška:

- Odborná spôsobilosť – dokumentácia – diplomy , osvedčenia, prax.
- Overovanie – lektorskej spôsobilosti – manuál, referencie , osvedčenia.
- Požiadavky na preukázanie vedomostí a zručností s nasledovných tematických okruhov:
 - súčasné problémy ďalšieho vzdelávania, legislatíva v oblasti ďalšieho vzdelávania
 - andragogické vedomosti a zručnosti
 - metodické vedomosti a zručnosti
 - andragogicko-psychologické vedomosti a zručnosti.(Napr. obsah CKL)
- Prijatie etického kodexu.
- Hospitácia. Resp. prezentácia

Otázky

- Certifikácia lektorov ? áno- nie
- Asociácia alebo komora ?
- Ak áno – poslanie, podmienky(kto, ako, s kým, pre koho)
- Kompetenčný model – profesionalizácia – trh?

Myšlienky K. P. Liessmana

- Heslo „celoživotného vzdelávania“ je samozrejme kontroverzné, až príliš pripomína doživotné nezrušiteľné odsúdenie, aby sa z neho tí čo plánujú vzdelávanie mohli radovať.
- Nemožno za cieľ vyhlasovať prostriedok, ako je to v tomto prípade.
- Existuje tragikomický prípad človeka ochotného neustále sa učiť, ktorý získava jednu kvalifikáciu za druhou a napriek tomu nebude nikdy schopný ich skutočne adekvátne uplatniť na pracovisku.

Myšlienky K. P. Liessmana

Tvárou v tvár nekonečným prúdom informácií sa radi utešujeme, že nie je dôležité niečo vedieť, ale vedieť kde vedomosti nájdeme. Ale znalosť nemožno uložiť do skladu. Znalosť znamená vedieť odpovedať na otázku čo existuje a prečo to existuje. Preto ju nemožno konzumovať, vzdelávacie inštitúcie nemôžu byť podnikmi na poskytovanie služieb a znalosť si nie je možné osvojiť hrovou formou, pretože to jednoducho bez myšlienkového úsilia nejde. Z tohto dôvodu nemožno znalosť ani manažérsky riadiť.

Za predpokladu, že na tomto svete neexistujú iní sociálni a inteligentní aktéri ako ľudia, je znalosť ako taká len v nich.